

Inhoudelijk jaarverslag Bachcantates Utrecht 2024

2024 was een jaar dat zonder meer tot grote tevredenheid kan stemmen. Zo werden er naast de reguliere cantate voor elke uitvoering, maar liefst zes extra werken uitgevoerd. Daaronder waren niet alleen werken van Johann Sebastian Bach zelf, maar tevens een werk van familielid Johann Christoph Bach en een werk van Johann Sebastian Bach, ontleend aan eerder werk van Johann Kuhnau.

Of het nu kwam door deze extra werken, de extra inspanningen op het gebied van onze public relations, of andere factoren is vooralsnog wat moeilijk te duiden, maar feit is dat we wederom een kleine stijging zagen in het aantal toehoorders tot 1130, waarmee we het dal van de corona-epidemie nu wel echt achter ons hebben gelaten. Uiteraard leeft de hoop dat deze trend zich voortzet.

De BCU-website en de maandelijkse nieuwsbrief vormden weer onze voornaamste communicatiekanalen. De nieuwsbrief werd aan 1500 adressen verstuurd en kende een hoog openingspercentage van tussen de 70 en 75%. De website speelt een rol voor een breder publiek en het was mooi te constateren dat de site duidelijk vaker werd bezocht dan in 2023. Ook hier is het vooralsnog moeilijk te achterhalen welke factoren hierbij een rol spelen.

Op zondag 2 februari namen we voor het eerst deel aan 'Gluren bij de Buren', een amateurkunstenfestival, dat in veel steden wordt georganiseerd. Het heeft als doel lokale amateurkunst op toegankelijke wijze over het voetlicht te brengen voor een breed publiek. Vaak vinden voorstellingen daartoe plaats in tuinen of huiskamers. Een leuk aantal bezoekers kwam een kijkje nemen en luisteren bij de solistenrepetities van die middag.

Het bestuur kende dit jaar geen wijzigingen in zijn samenstelling hetgeen het bestuurlijk functioneren ten goede kwam. Er werd 7 keer vergaderd. Het zo belangrijke vrijwilligersbestand bleef nagenoeg ongewijzigd. Voor het bestellen van bladmuziek voor het koor werd een nieuwe vrijwilliger gevonden, hetgeen de taken van de koorcoördinator verlicht.

Tot volle tevredenheid werden bijna alle uitvoeringen geleid door onze vaste dirigent Gerrit Maas, die naast het dirigeren, deelnemers ook deelgenoot maakt van zijn diepgaande kennis van Bach en zijn muziek. In mei lag de leiding in handen van JanJoost van Elburg. Hij wist koor en orkest geweldig te enthousiasmeren hetgeen tot een fraaie uitvoering leidde. De grote uitdaging blijft de koorqualiteit, waarbij de wisselende samenstelling van het koor belemmerend werkt.

Ook dit jaar konden we weer rekenen op het vaste onderdak voor onze uitvoeringen: de Geertekerk. Een onderdak waar we blij mee zijn. Het is ons vertrouwd en heeft bovenal een geweldige akoestiek. En cultuurcentrum Parnassos was weer ons thuis voor de vrijdagavondrepetities met in januari en mei enkele noodzakelijk uitstapjes naar De Utrechtse Muziekschool.

In september werd begonnen met een experiment voor een aangepast repetitormodel. Vanouds werd voor het eerste gedeelte van de vrijdagavondrepetitie per stemgroep gerepeteerd en werd later op de avond in tutti-setting verder gewerkt. Bij dit experiment wordt echter vanaf het begin van de repetitie met tutti gerepeteerd. In plaats van vier repetitoren is slechts één repetitor nodig.

De voornaamste doelen van het experiment zijn om enerzijds meer tijd te kunnen besteden aan de koorklank maar ook zangers meer uit te dagen. Het model werd tijdens drie, wat makkelijkere cantates, gehanteerd en zal in vroeg 2025 worden geëvalueerd. Dit model brengt ook een bescheiden kostenbesparing met zich mee. Dit is zeker welkom vanwege het wegvallen van de gemeentelijke subsidie.

Voor het orkest bestond wederom meer dan voldoende belangstelling om bij elke uitvoering tot een goed gebalanceerde samenstelling te komen. De nieuwe organisten die in 2023 werden aangetrokken, hebben inmiddels hun plek gevonden. Het koor mocht zich verheugen in een groter aantal deelnemers, al zullen de extra werken hier ook wel een rol in hebben gespeeld. We mochten trots zijn op alle solisten die van zeer hoog niveau waren en graag bij BCU optreden.

Niet alles was helaas positief. Zo moesten we eind augustus kennisnemen van het onverwachte overlijden van een van onze vaste en gewaardeerde inleiders, Rob over de Linden. Niet lang daarna overleed Eduard van Hengel. Naast zijn rol als rots in de branding binnen de bassectie en lid van de programmacommissie van de BCU, was hij vooral de man achter de Bach-website 'Eduard van Hengel'. Deze site is een onmisbare vraagbaak voor alle Bachliefhebbers.

2024 was ook het jaar waarin we aanhaakten bij het L500B300 project. Een project dat zich richt op het feit dat 500 jaar geleden Luther zijn liederenbundel het licht deed zien en 300 jaar geleden Bach zijn koraalcantatecyclus van 1724-1725 componeerde op basis van deze toen 200 jaar oude liederenbundel. Deze cantates zijn rondom een koraal (vaak van Maarten Luther zelf) gecomponeerd. Vanaf juni was ons programma daarop afgestemd en werden enkel koraalcantates uitgevoerd.

De januari-uitvoering vormde een prachtige opening van het jaar. Eerst bracht het orkest de Sinfonia uit cantate BWV 52 ten gehore, ook wel bekend als de ouverture van het eerste Brandenburgs concert, daarna volgde de uitvoering van 'Sie werden aus Saba alle kommen' (BWV 52). Een majestueuze cantate. De avond werd afgesloten met de gebruikelijke nieuwjaarsborrel.

In februari werden twee cantates uitgevoerd: 'Leichtgesinnte Flattergeister' (BWV 181) en 'Gleich wie der Regen und Schnee vom Himmel fällt' (BWV 18). Op zich zijn beide cantates kort maar tezamen vormden ze een samenhangend, volwaardig programma. Op 3 maart klonk de cantate 'Laß, Fürstin, laß noch einen Strahl' (BWV 198), ook wel bekend als de 'Trauerode', met als slotkoraal BWV 428 'Betrübtes Herz, sei wohlgemut'.

Op 7 april werd geluisterd naar 'Bleib bei uns, denn es wird Abend werden' (BWV 6) en de solocantate 'Der Friede sei mit dir' (BWV 158). Op 5 mei werd, onder leiding van gastdirigent JanJoost van Elburg een extra werk uitgevoerd: het 5-stemmige motet van Bach/Kuhnau 'Der Gerechte kömmt um' (BWV 1149) met aansluitend cantate 'Wahrlich, wahrlich, ich sage euch' (BWV 86). De in augustus overleden Rob over de Linden trad toen voor het laatst op als inleider.

Met onze vaste dirigent Gerrit Maas begon in juni ons koraalcantate-jaar 2024-2025 met 'O Ewigkeit, du Donnerwort' (BWV 20). In april 2025 werd dit afgesloten met de Johannes-Passion versie 1725. De uitvoering van cantate 20 op 2 juni 2024 was tevens de formele start van het landelijke L500B300 project; initiatiefneemster Lydia Vroegindewij was de inleider. In september volgde 'Jesu, der du

meine Seele' (BWV 78) en in oktober 'Herr Gott, dich alle loben wir' (BWV 130). Aan deze laatste cantate ging 'Es Erhub sich ein Streit' van Johann Christoph Bach (JCB 11) vooraf, een werk met een brede bezetting en twee vijfstemmige koren.

Ook in november was er naast 'Wer nun den lieben Gott lässt walten' (BWV 93) weer een extra werk, namelijk het prachtige motet voor twee koren 'Fürchte dich nicht, ich bin bei dir'. (BWV 228). Hiervoor was inschrijven voor zangers verplicht. Het rijke programma van dit drukke jaar werd afgesloten met de mooie decemberuitvoering van 'Meine Seel erhebt den Herren' (BWV 10).

In onderstaande twee tabellen is een aantal basisgegevens van alle uitvoeringen weergegeven.

Tabel 1. Overzicht van uitvoeringen en uitvoerenden.

Datum	Cantate	Titel	Dirigent	Inleider	Sopraan	Alt	Tenor	Bas
7-jan-24	65	Sie werden aus Saba alle kommen	Gerrit Maas	Wim Faas			Tigran Matinyan	Cyprien Crabbé
4-feb-24	181 18	Leichtgesinnte Flattergeister Gleich wie der Regen und Schnee vom Himmel fällt	Gerrit Maas	Gert Knepper	Nanette Mans	Sean Haid	Henk Gunneman	Janko Fraanje
3-mrt-24	198 428	Laß Fürstin, laß noch einen Strahl Betäubtes Herz, sei wohlgemut	Gerrit Maas	Marthe de Vries	Esther Kouwenhoven	Luise Kimm	Tigran Matinyan	Wessel van der Ham
7-apr-24	6 158	Bleib bei uns Der Friede sei mit dir	Gerrit Maas	Jacqueline Broeyer		Elise te Kaat	Joshua Lau	Bas Cornelissen
5-mei-24	86	Wahrlich, wahrlich, ich sage euch Der Gerechte kömmt um (naar Buxtehude)	JanJoost van Elburg	Rob over de Linden		Sophia Faltas	Mykola Poplavskyi	Wessel van der Ham
2-jun-24	20	O Ewigkeit, du Donnerwort	Gerrit Maas	Lydia Vroegindewij		Héloïse Godefroi	Marco Ferreira	Joris van Baar
1-sep-24	78	Jesu, der du meine Seele	Gerrit Maas	Jan van Aller	Nanette Mans	Hanno Egger	Felipe Gallegos	Wessel van der Ham
6-okt-24	130	Herr Gott, dich loben alle wir Es erhuh sich ein Streit Johann Christian Bach JCB 11 + gastkoor	Gerrit Maas	Marthe de Vries	Alice Gort-Swytink	Sean Haid	Dierick Aartsen	Marijn Zwitserlood
3-nov-24	93 228	Wer nur den lieben Gott lässt walten Fürchte dich nicht	Gerrit Maas	Gert Knepper	Tanja Obalski	Merel van Schie	Tigran Matinyan	Wessel van der Ham
1-dec-24	10	Meine Seel erhebt den Herren	Gerrit Maas	Tamar Brüggemann	Estelle de Koning	Luise Kimm	Gijsbert Boerema-Westland	Marijn Zwitserlood

Tabel 2. Aanwezige deelnemers en publiek

maand	sopranen	alten	tenoren	bassen	koor	orkest	publiek
januari	21	26	9	13	69	26	130
februari	12	23	7	14	56	23	110
maart	14	24	8	19	65	27	170
april	18	26	11	17	67	21	130
mei	16+10	12	14	18	70	21	80
juni	10	17	6	12	45	23	70
september	11	20	9	13	53	22	90
oktober	10+8	13+6	5+4	9+6	61	28	130
november	21	22	11	14	68	22	120
december	13	21	8	15	57	22	100

NB In mei was er sprake van een 5-stemmig werk met een dubbele sopraanpartij. In oktober werd een werk voor twee koren uitgevoerd.